قرعه پنجمین راه‌آهن مهم و تاریخی جهان به‌نام ایران زده شد

۴ راه‌آهن در دنیا تاکنون ثبت جهانی شده بوده که ثبت جهانی راه‌آهن سراسری ایران در فهرست برترین‌های یونسکو در هفته گذشته، این رقم را به ۵ افزایش داد. راه‌آهن کوهستانی هندوستان که در مجموع کمتر از ۲۰۰ کیلومتر طول مسیر آن است و همچنین خطوط راه‌آهن آلبولا و برنینا در سوئیس و ایتالیا که به صورت مشترک میان این دو کشور ثبت جهانی شده و در مجموع حدود ۱۳۰ کیلومتر طول مسیر آنهاست. این راه‌آهن بسیار به لحاظ توریستی مورد توجه قرار دارد چون در ارتفاعات آلپ و مناظر آن حرکت می‌کند. راه‌آهن دیگر راه‌آهن سمرینگ اتریش است که طول مسیر آن حدود ۴۰ کیلومتر است. راه شمال به جنوب ایران به‌عنوان پنجمین راه‌آهن مهم دنیا و با طول مسیری به اندازه ۱۴۰۰ کیلومتر ثبت جهانی شد. عرصه جهانی و حائز اهمیت این اثر شامل طول مسیر و همچنین تاسیسات معماری وابسته به آن نظیر ایستگاه‌های راه‌آهن، تونل‌ها و پل‌هایی نظیر پل سیاه اهواز یا پل ورسک است. /جام‌جم دیلی

منظره‌ای از پل ورسک در شمال ایران در حین عبور قطار روی آن

حالا خوشحال باشیم یا نه؟

ثبت جهانی راه‌آهن سراسری ایران به جای خوشحالی باعث رنجش خاطر برخی فعالان میراثی شده‌است که می‌گویند می‌توانستیم گزینه‌های بهتری به یونسکو ارائه دهیم

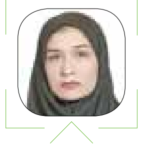

فاطمه مرادزاده

ایران

عصر یکشنبه هفته گذشته، سوم مرداد ۱۴۰۰ در بحبوحه پیک پنجم کرونا در ایران و زمانی که آمار فوتی‌های مبتلا به این ویروس از مرز ۲۶۰ نفر گذشته و تعداد مبتلایان روبه افزایش بود و به عدد ۳۰ هزار نزدیک می‌شد؛ همان زمان که نیمی از مردم دغدغه سلامت و واکسن کرونا داشتند و نیمی دیگر دغدغه بی‌آبی و خشکی هورالعظیم و کارون و کرخه و سیستان را. درست در اوج وانفسای مشکلات درمانی و زیستی و طبیعی مردم که دیگر جایی برای از تاریخ و میراث تاریخی نوشتن و گفتن نمانده بود، یک اتفاق در سطح جهان و یک رویداد بین‌المللی بار دیگر میراث فرهنگی ایران را به صدر اخبار رسانه‌های داخل و خارج از کشور رساند و ممتاز بودن تاریخ و تمدن ایرانیان و هویت ایرانی بودن را در به جامعه جهانی یادآوری کرد.

ثبت راه‌آهن سراسری ایران (راه‌آهن شمال-جنوب) در فهرست یونسکو اتفاقی بود که در نشست چهل و چهارمین اجلاس کمیته میراث جهانی یونسکو رخ داد و با افزایش آمار آثار جهانی ایران به ۲۵ اثر، نام ایران را در بحبوحه جنگ و آشوب و اختلاف خاورمیانه به‌عنوان کشوری باستانی با تمدنی بزرگ و قابل احترام بالا برد و تحسین جهان را برانگیخت.

این اتفاق شیرین گرچه می‌تواند از منظر عمومی تا حدودی و دست‌کم برای مدتی از اندوه شرایط سخت زندگی امروزمان بکاهد یا پرده‌ای از فراموشی موقت روی آن بکشد اما از همین حالا برای گروهی از دغدغه‌مندان و فعالان حوزه میراث فرهنگی محل سؤال و ناراحتی شده، آن‌قدر که نه‌تنها بابت ثبت جهانی راه‌آهن سراسری اظهار رضایت و خوشحالی نکرده‌اند بلکه این پرسش را مطرح می‌کنند که چرا با وجود صدها اثر ارزشمند تاریخی باقدمت بسیار بالا که در معرض تخریب قرار دارند و ثبت جهانی آنها می‌تواند مانع از تخریب‌شان شود، مسیر ریلی ایران که قدمت چندانی ندارد در اولویت ثبت قرار گرفته و با رایزنی دولتمردان به ثبت جهانی رسیده‌است؟

راه‌آهن سراسری ایران موسوم به راه‌آهن شمال ـ جنوب حدود ۱۴۰۰ کیلومتر طول دارد و بیست‌وپنجمین میراث فرهنگی ملموس و نخستین میراث صنعتی کشورمان به‌شمار می‌رود که در ردیف بهترین آثار جهان به ثبت می‌رسد.

این مسیر ریلی، بندر شمالی ترکمن ایران از دریای کاسپین را به بندر امام خمینی در خلیج‌فارس متصل می‌کند و از محدوده هشت استان گذر می‌کند. استان‌های خوزستان، لرستان، مرکزی، قم، تهران، سمنان، مازندران و گلستان هشت استانی هستند که در هر یک از آنها، بخشی از راه‌آهن شمال جنوب قرار دارد.

مصطفی پورعلی، مدیرکل دفتر ثبت آثار تاریخی طبیعی کشور درخصوص این‌که راه‌آهن سراسری ایران به دلیل چه شاخصه یا ویژگی مهمی مورد توجه جامعه میراثی جهان قرار گرفته و به ثبت رسیده است به ما می‌گوید: این راه‌آهن با توجه به این‌که در اقلیم‌های مختلف سرزمینی ایران از جنوب تا شمال حرکت می‌کند، مناظر بسیار زیبایی را در چشم‌انداز مسافران قرار می‌دهد. از سویی این راه‌آهن هم از منظر تاسیسات معماری و هم از منظر تاسیسات ریلی و تونل‌سازی و پل‌سازی در مقیاس جهانی حائز اهمیت است و همین شاخص‌ها هم توانسته رأی مثبت داوران یونسکو به ثبت این میراث را به همراه داشته باشد. به‌هرحال راه‌آهن شمال‌ـ جنوب ایران به لحاظ هم‌افزایی دانش بین‌المللی و تجربه و خواست ملی ایران در ساخت راه‌آهن به مثابه مهم‌ترین عنصر تحولات عصر صنعتی بسیار دارای اهمیت است.

بی‌شک عبور مسیر ریلی شمال به جنوب ایران به دلیل گذر از میان کوه‌ها و دره‌های زیبا و سرسبز و کویرهای چشم‌نواز می‌تواند در توسعه گردشگری کشور هم نقش مهمی ایفا کند. اما جدای از بحث گردشگری آنچه به عقیده مدیرکل دفتر ثبت آثار تاریخی طبیعی کشورمان باعث ارزشگذاری بیشتر این مسیر ریلی می‌شود، نقش آن در تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی منطقه است، طوری که نماینده روسیه در کمیته میراث جهانی به نقش مهم راه‌آهن ایران در جنگ جهانی دوم اشاره می‌کند یا نماینده چین به جایگاه این راه‌آهن در تداوم جاده ابریشم و ادویه و این نشان می‌دهد کشورهای همسایه و منطقه نیز تحت تاثیر اهمیت تاریخی این راه‌آهن بوده‌اند.

پورعلی به ما می‌گوید که یک نکته بسیار مهم دیگر درخصوص ثبت راه‌آهن ایران که شاید کمتر به آن توجه می‌شود حمایت از آثار جهانی ذیل کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه است که با هدف حمایت از اموال فرهنگی در زمان تخاصمات مسلحانه تدوین شده‌است. اثری که در فهرست میراث جهانی قرار می‌گیرد با تفسیری حقوقی که از این کنوانسیون می‌شود در صورت بروز تخاصمات مسلحانه، مناطق امن محسوب می‌شوند و تعرض به این محدوده‌ها در زمره جنایات جنگی است و این به لحاظ امنیت ملی ما به نظرم بسیار حائز اهمیت است.

میراثی‌هایی که قانع نشدند

دلایلی که برای ثبت جهانی راه‌آهن سراسری ایران مطرح شد به نظر می‌رسد آن‌قدر محکم و متقن هستند که جای هیچ پرسش و گلایه‌ای را بابت در اولویت قرار دادن ثبت این اثر باقی نگذارند. با این همه هنوز برخی از کارشناسان و فعالان میراثی معتقدند آثار مهم‌تر از راه‌آهن سراسری هم برای ثبت وجود داشت و مورد توجه وزارتخانه میراث فرهنگی قرار نگرفت.

به زعم این کارشناسان، راه‌آهن شمال به جنوب محصول فناوری و ابتکار ایرانیان نیست و با وجود معماری فوق‌العاده و گذر از مناطق صعب‌العبور، کاملا وارداتی است، ضمن این‌که نه قدمت چندان طولانی دارد و نه در معرض تهدید و تخریب است؛ (البته دست‌کم در عصر حاضر)، درحالی‌که ایران میراث باارزش چندین‌هزارساله‌ای دارد که هنوز به ثبت نرسیده‌اند و حفاظت از آنها به گونه‌ای است که هر لحظه امکان تخریب و نابودی کامل‌شان وجود دارد و با ثبت دست‌کم می‌شد مورد حمایت و حفاظت جامعه جهانی قرار گیرند.

این گروه از کارشناسان به سهمیه اندک ایران در ثبت اثر هم اشاره کرده و با بیان این‌که با ثبت جهانی راه‌آهن به نوعی فرصت‌سوزی شده است، می‌گویند: سیستم ثبت در میراث یونسکو به گونه‌ای است که چه ایران و چه هر کشور دیگری در جهان، هر دو سال یک بار می‌توانند دو اثر تاریخی‌شان را برای ثبت جهانی پیشنهاد دهند. از آنجا که پرونده راه‌آهن ایران پیش از این یک بار در یونسکو مطرح و رد شده بود و به عبارتی یک بار سهمیه ایران را سوزانده و حق اثر دیگری را خورده بود، دیگر نباید مطرح می‌شد. ضمن این‌که نباید سهمیه یونسکو برای جایی سوزانده شود که خطری تهدیدش نمی‌کند.

می‌توانستیم گزینه بهتری ارائه دهیم

امید ابراهیمی، کارشناس و کنشگر میراث فرهنگی در این خصوص به ما می‌گوید: «ارائه پرونده راه‌آهن به یونسکو برای ثبت جهانی کار اشتباهی نبوده، چراکه راه‌آهن یک میراث صنعتی است و ما تاکنون میراث صنعتی جهانی نداشته‌ایم، ضمن این‌که یک‌سری از ایستگاه‌ها و بناها و پل‌های مسیر مثل پل ورسک جنبه و ارزش تاریخی هم دارند، ولی با این همه می‌توانستیم گزینه بهتری را برای ثبت در فهرست جهانی یونسکو ارائه دهیم و انتخاب بهتری داشته باشیم.»

به عقیده مسؤول انجمن دیده‌بانان میراث و تمدن کرمان (کارمانیا)، برخی آرامگاه‌ها مثل آرامگاه بایزید بسطامی، برخی جزیره‌ها مثل جزیره هرمز، قلعه‌های باستانی و مجموعه کاروانسراهای ایرانی می‌توانستند گزینه‌های بهتری برای ثبت در میراث جهانی باشند. به‌ویژه این‌که برخی از این آثار اکنون به دلایلی همچون عدم مراقبت و مرمت و همچنین ساخت‌وسازهای عمرانی و تجاری در جوارشان در آستانه تهدید و تخریب هستند و ممکن است برای همیشه فرصت ثبت در میراث جهانی را از دست بدهند، نظیر کاروانسرای گنجعلی‌خان کرمان که هم‌اکنون یک پروژه تجاری چندطبقه در حریمش در حال ساخت است یا ارگ کریمخان شیراز که حریم و منظرش با برج آسمان از بین رفته یا بخش بزرگی از میراث طبیعی و تاریخی ما که با ایجاد مجموعه‌های گردشگری نظیر ساخت تله‌کابین در حال تخریب هستند.

ثبت هر اثری در این شرایط غنیمت است

احسان رعنایی، کنشگر و فعال میراث فرهنگی در اصفهان اما معتقد است با توجه به این‌که میراث تاریخی - فرهنگی ایران تقریبا برای هیچ‌یک از مسؤولان در وزارتخانه‌ها و سطوح مختلف مدیریتی ما ارزش و منزلتی که باید داشته باشند، ندارند. هر اثری که به ثبت ملی یا جهانی برسد غنیمت است و باید شکرگزارش باشیم.

این کنشگر میراثی به ما می‌گوید تقریبا بیشتر آثار تاریخی ما رها شده‌اند و مراقبت درستی از آنها صورت نمی‌گیرد، زیرا کسی به اهمیت آنها واقف نیست و نمی‌دانند چه گنج و سرمایه گرانبهایی از نیاکان به ما رسیده است که می‌توان با حفظ آنها هم هویت جامعه بزرگ ایرانی را حفظ کرد و هم از قبل آن اشتغالزایی و درآمدزایی کرد و به توسعه اقتصادی کشور کمک نمود.

از نگاه رعنایی، حال که میراث ایرانی دست‌کم در دولت و وزارتخانه فعلی میراث فرهنگی مورد توجه و اهمیت و مراقبت نیست، ثبت هر اثری چه با قدمت و چه کم‌قدمت، چه در حال تخریب و چه سالم می‌تواند ارزشمند باشد زیرا تحت حمایت و حفاظت شدید جامعه جهانی قرار می‌گیرد.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۹۸۶

جدول عادی

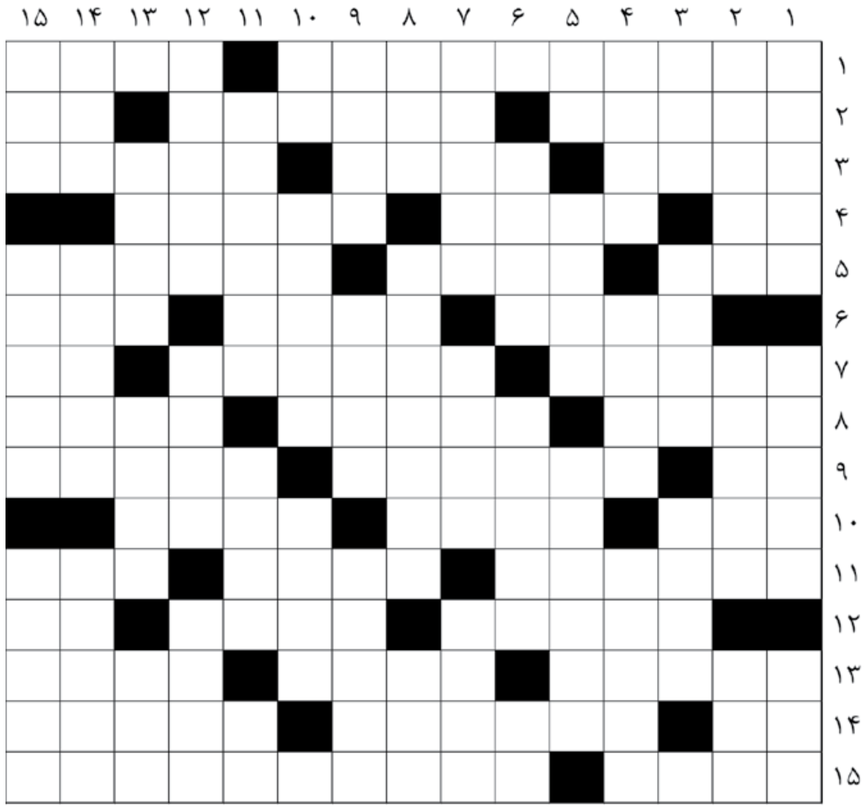

افقی: ۱) مهاجم تیم ملی فوتبال کشورمان - گرمابه ۲) قسمت‌های پایانی- از باشگاه‌های فوتبال پرتغال- مکان ۳) هزار گرم- کارگر کشتی- گرفتاری ۴) چیز- سرگرمی- کتابی تألیف شیخ مرتضی انصاری ۵) مادربزرگ- خواب خوش- سوار بی‌همتا ۶) محفوظ- فیلمی ساخته داریوش مهرجویی- محله ۷) عمل شمردن- ترکیب کباب برگ وکوبیده- حرف انتخاب ۸) شب زنده‌داری کردن- سرشار- جنگ و جدال ۹) ستون بدن- پایتخت لیبی- از شروط اساسی عقد ازدواج ۱۰) سنت- قطعه موسیقی برای سه نوازنده- بها مهر ۱۱) جست‌وجوگر- آماده- لباس اتاق عمل ۱۲) نسبت داده‌شده- خواب کودکانه- ویتامینی که در بدن ذخیره نمی‌شود ۱۳) زبان پهلوی اشکانی- سهل- رمانی نوشته رضا امیرخانی ۱۴) خودنمایی بی‌جا- گناهکار- مراقبت کردن ۱۵) معروف‌ترین تلسکوپ فضایی- داستانی مشهور نوشته مارك تواین.

عمودی: ۱) مکنده- نوعی پروانه بزرگ- پخمه ۲) سخت و محکم- ریش صورت- مقابل ۳) عقاب سیاه- یار همایون- آتشدان ۴) برادری- پل دوزخ- نظارت و مراقبت ۵) تکرار حرفی- مقابل خرید- نوعی ماشین چاپ خودکار ۶) دیوانگی- دایره‌المعارف فرانسوی- یك و دو ۷) شفاهی- نوعی خویشاوندی- لازم ۸) خلق و خو- اسکی مارپیچ- کیف ورزشی ۹) فراوانی- کتاب مصور جغرافیا- زهری کشنده ۱۰) ساز هفت‌بند- تشنه نیست- خشمگین ۱۱) مطابق گذشته- فلز- آزاده ۱۲) گوشه و کناره هرچیز- تکیه کلام درویش- دستوری ۱۳) از ماشین‌آلات راهسازی- اروپا- میان شکم ۱۴) زمان مرگ- نویسنده کتاب فتح خون- محکم و بنیادی ۱۵) به دور زمین می‌چرخد- بیش از اندازه- کاشف نیروی جاذبه زمین.

جدول ویژه

افقی: ۱) نویسنده فرانسوی نمایشنامه مرد اتفاقی- جامه پشمینه درویشان ۲) ورزشگاه مشهور لندن- طرحی برای قالی ایرانی- سوسن زرد ۳) گوشه‌ای در دستگاه ماهور- سرور و آقا- چگونگی جریان امور ۴) رمق آخر- کرم کدو- اولین پایتخت امپراتوری عثمانی ۵) منزلت- گریختن- موزون ۶) طرف مشورت- فنی در کشتی- قصد ۷) داستان- نواری ضد رطوبت برای جلوگیری از زنگ‌زدگی لوله- میان ۸) ستون فقرات- بافته‌شده- زندانبان ۹) پسوند نسبت- بیماری چشمی- نگهبان ۱۰) انبار غله- کشاورز- دگرگونی ۱۱) زال- قهوه‌خانه فرنگی- شبیه عقیق ۱۲) گرفتار- تپه باستانی آتن- پوستین ۱۳) نمایشنامه فدریکو گارسیا لورکا- یگانه- مرکز شهرستان تنگستان ۱۴) مخترع تلفن- وسترنی ساخته ویلیام وایلر با بازی گری کوپر- پیش غذا ۱۵) پهلوان تورانی- داستانی از جان کریستوفر، نویسنده علمی تخیلی انگلیسی.

عمودی: ۱) از حواریون حضرت عیسی(ع)- زن سرخ‌روی- شتر عربی ۲) گذراندن- شبکه تلویزیونی- رها ۳) علت- شتر تندرو- از علوفه ۴) روزنامه چاپ ترکیه- سخن شمرده- رهبر قزاق‌های روسی و فاتح سیبری ۵) حرف دهن‌کجی- رهایی- لحظه مناسب و حساس ۶) ممکن- برابر- پول آلبانی ۷) مردگان- از لبنیات- لاغر و ضعیف ۸) قرآن را روی آن گذارده و تلاوت کنند- واحد زمانی صنعتی برای سنجش هزینه‌ها و دستمزدها- سیاره ۹) ضرب‌کننده سکه- بیهوده- بورسیه تحصیلی ۱۰) دو یار همقد- نامی برای بلدرچین- چرخ نخ‌ریسی ۱۱) فلزی نرم و سمی- غول بیابانی- E ۱۲) ضمیمه- رزق و روزی- از اقوام ایرانی ۱۳) ضمانت‌کننده- زن برادرشوهر- مقصود ۱۴) صدا- منطقه خوش آب و هوای تابستانی- از کشورهای عضو بلوك شرق در دوران جنگ سرد ۱۵) هماهنگی وزن و قافیه- کفش ورزشی- سرکش.

حل جدول عادی شماره ۵۹۸۵

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	م	س	ح	■	چ	ط	و	ر	■	ت	ر	خ	ی	ن	ه
۲	م	ی	و	ه	م	م	ن	و	ع	ه	■	ف	ک	ر	ت
۳	ی	■	ص	ا	ن	ع	■	ز	ا	ی	ا	■	د	و	ل
۴	ز	ا	ل	و	■	ک	ت	ی	م	■	م	ق	ل	د	■
۵	■	ب	ه	ا	د	ا	ر	■	ل	ا	ر	و	■	ا	ک
۶	ت	ل	■	ی	ا	ر	ا	ن	■	د	ی	ر	ک	■	ا
۷	پ	ی	گ	ی	ر	■	م	ش	ا	م	■	ت	ب	س	م
۸	ا	م	ن	■	و	ا	و	ی	ش	ک	ا	■	ر	و	ل
۹	ن	و	د	ل	■	ص	ا	م	ت	■	ز	م	ی	ن	ی
۱۰	چ	■	م	ن	ق	ل	■	ن	ی	ا	ب	ت	■	ا	ا
۱۱	ه	م	■	گ	ل	ی	م	■	ا	س	ک	ر	ی	م	■
۱۲	■	ک	ا	ر	ی	■	ل	ع	ن	ت	■	ا	و	ی	ز
۱۳	ب	ا	خ	■	ا	ح	ی	ا	■	ا	ن	د	ر	■	ی
۱۴	ا	ر	و	غ	■	م	ح	م	و	د	ا	ف	غ	ا	ن
۱۵	م	ی	ت	ر	ا	ل	■	ر	د	ی	ف	■	ه	ف	ت

حل جدول ویژه شماره ۵۹۸۵

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	چ	ا	پ	■	ح	ک	ی	م	■	ش	ب	ا	و	ی	ز
۲	ا	و	ژ	ن	ی	و	ن	س	ک	و	■	ل	ا	م	ا
۳	ر	■	و	ا	ف	ر	■	م	و	ق	ت	■	ی	ا	ر
۴	ک	ا	ه	ن	■	ه	ت	ا	ک	■	م	ا	ر	ن	■
۵	■	خ	ش	ک	ی	د	ه	■	ر	ک	و	ب	■	ی	ا
۶	ا	ر	■	و	ا	ه	م	ه	■	ا	ل	ق	ا	■	م
۷	د	س	ت	ر	س	■	و	ر	ا	م	■	ا	ت	م	ی
۸	و	ر	م	■	ا	م	ر	ز	گ	ا	ر	■	ک	ا	خ
۹	ا	ی	ا	ز	■	ن	ث	ا	ر	■	ع	ب	ا	ر	ت
۱۰	ر	■	س	ب	و	س	■	ب	م	ا	ن	ی	■	ک	ن
۱۱	ی	م	■	ر	ا	ک	ن	■	ا	ت	ا	ب	ا	ی	■
۱۲	■	ب	ح	ا	ر	■	ت	ی	ن	ر	■	ل	و	ز	ی
۱۳	چ	ا	ر	■	و	ی	ر	ا	■	ی	س	ی	ر	■	ز
۱۴	ح	ر	ی	ق	■	ا	س	ت	ی	و	م	ک	ک	ر	ی
۱۵	ا	ز	م	و	د	ن	■	ا	ی	م	ن	■	ت	ر	د

حل سودوکو ۳۸۹۷

۴	۲	۸	۶	۱	۵	۹	۷	۳				۸	۹	۷	۵	۴	۱	۳	۶	۲
۹	۷	۶	۲	۴	۳	۸	۵	۱				۵	۱	۴	۲	۶	۳	۸	۷	۹
۱	۵	۳	۹	۷	۸	۲	۴	۶				۶	۳	۲	۸	۷	۹	۴	۱	۵
۲	۴	۵	۱	۳	۹	۷	۶	۸				۹	۵	۸	۶	۱	۴	۲	۳	۷
۷	۸	۱	۵	۶	۴	۳	۲	۹				۷	۶	۱	۹	۳	۲	۵	۸	۴
۳	۶	۹	۷	۸	۲	۵	۱	۴				۴	۲	۳	۷	۸	۵	۶	۹	۱
۸	۱	۲	۳	۵	۶	۴	۹	۷	۲	۳	۶	۱	۸	۵	۳	۲	۷	۹	۴	۶
۵	۳	۷	۴	۹	۱	۶	۸	۲	۴	۱	۵	۳	۷	۹	۴	۵	۶	۱	۲	۸
۶	۹	۴	۸	۲	۷	۱	۳	۵	۹	۸	۷	۲	۴	۶	۱	۹	۸	۷	۵	۳
						۸	۱	۶	۵	۲	۹	۷	۳	۴						
						۲	۷	۹	۸	۴	۳	۶	۵	۱						
						۳	۵	۴	۶	۷	۱	۸	۹	۲						
۷	۱	۶	۲	۵	۳	۹	۴	۸	۷	۶	۲	۵	۱	۳	۷	۴	۹	۲	۸	۶
۵	۲	۳	۴	۹	۸	۷	۶	۱	۳	۵	۴	۹	۲	۸	۶	۱	۳	۷	۵	۴
۹	۸	۴	۶	۷	۱	۵	۲	۳	۱	۹	۸	۴	۶	۷	۲	۸	۵	۳	۹	۱
۲	۴	۹	۸	۱	۶	۳	۵	۷				۶	۳	۵	۴	۲	۱	۹	۷	۸
۱	۳	۷	۵	۴	۹	۶	۸	۲				۸	۷	۲	۹	۵	۶	۱	۴	۳
۶	۵	۸	۳	۲	۷	۴	۱	۹				۱	۴	۹	۳	۷	۸	۶	۲	۵
۳	۷	۲	۱	۶	۵	۸	۹	۴				۷	۵	۴	۱	۶	۲	۸	۳	۹
۴	۹	۵	۷	۸	۲	۱	۳	۶				۳	۸	۶	۵	۹	۷	۴	۱	۲
۸	۶	۱	۹	۳	۴	۲	۷	۵				۲	۹	۱	۸	۶	۵	۴	۳	۷

برای حل جدول اعداد باید در هر مربع کوچك‌تر ۳ در ۳ هیچ عدد تکراری وجود نداشته باشد.
همچنین هیچ عددی در یك سطر یا ستون مربع بزرگ ۹ در ۹ تکرار نشده باشد.

سودوکو ۳۸۹۸

۹				۸				۶				۴				۱				۹
	۱	۶	۲	۴			۳						۹	۸	۶	۷			۴	
							۷												۳	
			۵		۸		۱								۴		۲		۱	
۱	۷						۸	۵				۹	۱						۷	۲
	۹		۷		۶								۳		۷		۱			
	۸												۶							
	۲			۷	۵	۸	۹						۷			۶	۸	۱	۹	
۴				۹				۷		۳		۸				۳				۶
									۵		۳									
								۵				۴								
									۱		۶									
۱				۷				۸		۷		۶				۲				۷
	۸	۶	۵	۴			۳						۵	۴	۸	۱			۲	
							۷												۹	
			۷		۸		۲								۵		۲		۶	
۵	۷						۸	۶				۲	۷						۴	۵
	۶		۱		۹								۱		۹		۸			
	۹												۶							
	۲			۱	۷	۸	۶						۸			۵	۳	۶	۱	
۶				۸				۷				۱				۸				۲